

Mandagsaftener i Sengeløse

2017 - 2018



Mandag 6. november 2017, kl. 19.30

Tidl. højskoleforstander Lillian Hjorth Westh:

Tove Ditlevsen, hendes liv og forfatterskab



I år kan vi markere 100 året for Tove Ditlevsens fødsel. Hun debuterede i 1939 med digtsamlingen Pigesind og det blev til 84 udgivelser i alt, dog er nogle udgivet efter hendes død i 1976.

Fire ægteskaber, fire børn, misbrug og et kompliceret liv satte sit præg på Tove Ditlevsen og hendes digtning. Som forfatter var hun loyal og tro mod sit Vesterbro og talte de svages sag, men angsten for ikke at slå til, slog hende ud.

Hun skriver ærligt, følsomt og alvorligt, men også med livsglæde, humor og dyb psykologisk indsigt.

Mandag 13. november 2017, kl. 19.30

Cand. mag. Elsebeth Strange, Taastrup:

Catalonien vs. Spanien



Et højaktuelt og højspændt emne lige nu. Elsebeth Strange er specialist i habsburgernes og maurernes Spanien.

Cataloniens aktuelle løsrivelsesbestræbelser er udgangspunkt for dette foredrag. Årsagerne til regionens stærke selvbevidsthed og nationalisme vil blive afdækket gennem stærke identitetsmærker.

Cataloniens storhedstid udspiller sig i middelalderen, hvor man dels frigør sig fra det franske åg, dels modstår presset fra syd - fra maurerne. Der indledes en periode med dynamik på alle felter, som centrerer sig om det maritime Barcelona. Sammen med støttepunkter i Middelhavet etableres et udstrakt handelsimperium og handel medfører udvidet fokus på kultur.

Med opdagelsen af 'den nye verden' indtræffer katastrofen. Sevilla får monopol på den oversøiske handel og Barcelona båndlægges. En situation, som strækker sig over mere end to hundrede år.

Først i oplysningstiden i slutningen af det 18. årh. genåbnes Barcelonas havn - og nu kan udviklingen ikke standses.

Vi følger historien herfra og op til moderne tid.

Mandag 20. november 2017, kl. 19.30

Carsten U. Larsen, København:

Vi passer på vore fortidsminder!



Carsten U. Larsen er arkæolog og tidligere direktør på Nationalmuseet, nu direktør i Folketinget.

Der orienteres om, hvorledes der gennem tiderne er taget vare på Danmarks gravhøje, bopladser, runestene og andre fortidsminder fra sten-, bronze- og jernalder samt vikingetid.

Og der fokuseres på, hvilke fortidsminder vi har kendskab til i Sengeløse sogn og omegn.

Der vil være rig lejlighed til at stille spørgsmål.

Mandag 27. november 2017, kl. 19.30

Cand. mag. Birgitte L. P. Rosenhegn, Holbæk:

Maria Theresia af Østrig - Hersker, strateg og kvinde

13. maj 1717 blev ærkehertuginde Maria Theresia født i Østrig – til hoffets og befolkningens store skuffelse.



Meget lidt blev gjort for at uddanne den kommende hersker over de habsburgske arvelande, da man stadig håbede på en mandlig tronarving. Som bare 23-årig overtog hun det gamle rige i både økonomisk og militær dårlig tilstand, og allerede samme år begyndte en kamp for at opnå de andre europæiske fyrsters anerkendelse og derved beskytte sit rige mod dets fjender.

Hun forstod at udnytte sit udsældte køn til at sikre loyalitet fra sine undersåtter, og sikre magtbalancen i sit ægteskab. Selvom hjemmelivet og hendes børn betød alt, kalkulerede hun på mesterlig vis med at sikre magt til det Habsburgske rige gennem deres ægteskaber.

Birgitte Rosenhegn vil fortælle om denne usædvanlige 300 års fødselar.

Mandag 4. december 2017, kl. 19.30

Organist, sanger og saxofonist Charlotte Andersson:

Skandinavisk aften med fællessang og saxofon



Med den danske Højskolesangbog som udgangspunkt byder Mandagsaftenerne og saxofonisten Charlotte Andersson på en aften fyldt med toner og tanker om skæbner fra for- og nutid. Aftenens gæstevært er dansk, har sine rødder i Sverige og arbejder som organist i Den Norske Sjømannskirke i København.

Vi vil derfor synge ord og melodier spundet sammen med saxofonens improvisationer i den nordiske kulturbros navn.

Fællessang er hovedtemaet, og der lægges op til at alle tilstedeværende frit, og også uafhængigt af de ellers nordiske toner, kan ønske hvilke sange fra Højskolesangbogen vi sammen skal synge. Meget gerne spundet sammen med lidt ord om, hvorfor netop de titler ønskes.

Mandag 11. dec. 2017, kl. 19.30, **JULEMØDE.**

Sognepræst Jørgen Theodor Demant, Kongens Lyngby:

”Luther på vers”



Jørgen Demant var efter sin teologiske embedseksamen sognepræst i Taastrup Nykirke i 5 år, hvorpå han var højskolelærer ved Grundtvighøjskolen i en årrække. Hans relation til Mandagsaftenerne som foredragsholder før i tiden var i høj grad formidlet af Rigmor Bjerre Christensen.

”Luther er ophavsmand til fællessangen i kirken. Det er en af Luthers store fortjenester, at menigheden skulle kunne komme til orde, når den går til gudstjeneste.

Han lagde selv ud med at skrive salmer og sange. Og i disse salmer viser Luther, både hvem han selv er som person, hvad han kæmpede imod, og hvad han ville med sit opgør for 500 år siden.

Vi synger både Luthers og hans store tyske efterfølger Paul Gerhardts sange og salmer. Og med dem som forlæg vil jeg fortælle om Luthers reformatoriske indsats.”

Glædelig jul og godt nytår

Mandag 8. januar 2018, kl. 19.30

Cand. mag. Niels E. Larsen, Sengeløse:

Den Spanske syge



Den Spanske Syge var influenzaen, der løb løbsk. Det skete i 1918, som var det sidste år i Første Verdenskrig. Den udviklede sig til en rædselsvækkende pandemi. Op mod halvdelen af verdens dengang to mia. mennesker blev smittet. Da den ebbede ud, havde den i følge WHO dræbt mindst 50 mio. mennesker.

I Danmark døde ca. 14.000 mennesker af sygdommen, og i Europa kostede epidemien 2,64 mio. dødsopfre.

Første Verdenskrig spillede en afgørende rolle i udviklingen og spredningen af den virus, der blev til Den Spanske Syge. De afgørende mutationer af virus fandt formentlig sted i militære forlægninger. Først i U.S.A. og efterfølgende ved Vestfronten i Europa. Da Aksemagterne kapitulerede blev soldaterne hurtigst muligt sendt hjem. Med dem blev sygdommen spredt til hele verden. I Første Verdenskrig døde godt ni mio. ved fronterne. De mindst 50 mio. dødsopfre for Den Spanske Syge var altså næsten seks gange flere end dem, der faldt i krigen.

Faren er ikke drevet over. Så sent som i 2009 kostede endnu en mutation af influenza-virus, der blev kendt som SARS, ca. 500.000 menneskeliv.

Det er spændingsfelterne og perspektiverne i disse uhyggelige historiske sammenhænge, jeg vil fortælle om.

Mandag 15. januar 2018, kl. 19.30

Lærer og oversætter Gert Lauridsen, Sengeløse:

BAUHAUS-skolen bliver 100 år



Bauhaus er et af det 20. århundredes mest betydningsfulde arnesteder for nytænkning inden for kunst og arkitektur, men i særdeleshed inden for industriel design, boligindretning og byplanlægning, ja endda samlivsformer. Walter Gropius udformede i 1919 skolen i Weimar efter ideer, der vandt genklang internationalt. Han får knyttet en række fremragende kunstnere som lærere på skolen. Tilstrømningen af elever fra 29 forskellige lande viser, at her fandt ungdommen nogle muligheder for udfoldelse, som de ikke fandt andre steder. Skolens tvinges til at flytte til Dessau i 1925, hvor skolen har sin blomstringsperiode. Efter fornyet politisk pres fra NSDAP's side må skolen flytte til Berlin, hvor den tvinges til lukning i 1933.

Herefter spredes lærere og elever for alle vinde, men de tager Bauhaus' tanker og ideer med sig, således at Bauhaus i dag tilhører hele verden, selv om den opstod i Tyskland.

Aftenens foredrag skal handle om arven efter Bauhaus, som i dag manifesterer sig som det, der ligger bag ord som ekspressionisme, funktionalisme og modernisme.

Mandag 22. januar 2018, kl. 19.30
Journalist og forfatter Per Dalgård :
Putins Rusland



Cand. phil og ph.D. Per Dalgård søger i sit foredrag at nuancere det udbredte negative billede af det nuværende Rusland under Vladimir Putin og søger med udgangspunkt i mange års rejser og ophold i landet tilbage til rødderne i tiden under Stalin, Gorbatjov og Jeltsin. Per Dalgård har som ruslandskorrespondent for aviserne Aktuelt, Politiken og Information og som forsker ved en række universiteter i mange år fulgt med i udviklingen i verdens største land og mødt en række af landets ledere, bl.a. Gorbatjov og Jeltsin, og han forsøger at finde en forklaring på, hvorfor russerne i dag elsker den leder, som vi i vesten elsker at hade.

Mandag 29 januar 2018, kl. 19.30
Fmd. Poul Erik Sørensen, Mandagsaftenerne i Sengeløse:
Hvem var Ebbe Skovgaard egentlig?



Mange vil nikke genkendende til hans fine vignetter med alle pingvinerne, der har prydet forsiden af Mandagsaftenernes program gennem mange år.
Mange vil også vide, at "Skovgaard" - som han altid blev kaldt - var ud af den kendte kunstnerfamilie, der tog sin begyndelse med P. C. Skovgaard (1817-1875), der blev født for netop 200 år siden. Det var hans farfar.
Hans far var maleren og billedhuggeren Niels Skovgaard.
Jeg har været i diverse arkiver - inkl. Skovgaard Museet i Viborg - og har interviewet mennesker, der kendte Skovgaard meget bedre, end jeg gjorde.
Så hvem var han, og hvilken betydning fik han i familien, i Sengeløse og for Mandagsaftenerne?
Skovgaard var multikunstner og sin tids globalist. Han var født i Athen, foretog lange rejser til Afrika - op og ned ad Nilen - hvor han på sin søns farm bl.a. yndede at modellere den lokale befolkning.
Skovgaard blev enkemand i en tidlig alder og kom til Sengeløse allerede i slutningen af 40-erne. Han døde som 87-årig i 1982 og er begravet i ensom majestæt på Sengeløse Kirkegaard (plænen).

Mandag 5. februar 2018, kl. 19.30

Højskolelærer Niels Ole Frederiksen og Ellen Oppenheim:

Den sidste overlevende fra KZ-Theresienstadt



Dette er Ellen Oppenheim fra Charlottenlund med sin personlige beretning om "548 dage i KZ-Theresienstadt".

I september 1943 beslutter de tyske besættelsesmyndigheder i Danmark, at de danske jøder skal fanges og sendes til en uvis skæbne i Tyskland. Aktionsdagen er sat til den 2. oktober 1943. Ellen Oppenhejms jødiske familie bliver advaret, og sammen flygter de til Nordsjælland. Her får familien fat i en robåd og forsøger at ro til Sverige. Det lykkes ikke for familien at komme over. De bliver taget til fange af tyskerne og sendes sydpå til den tjekkiske by "Theresienstadt".

Vi skal denne aften høre Ellen Oppenhejms meget personlige fortælling om flugten, tilfangetagelsen og ikke mindst om Ellen og hendes families 548 dages ufrivillige ophold i Theresienstadt.

Højskolemand og foredragsholder Niels Ole Frederiksen, Middelfart, vil supplere med nogle faktuelle oplysninger om begivenhederne op til den 2. okt. 1943, samt vise en række billeder fra Theresienstadt og effekter som Ellen Oppenheim fik med sig hjem. Ellen Oppenheim er i dag 91 år. Hun er et af de få vidner, der stadig kan berette om begivenheder, ingen troede var mulig.

Mandag 12. februar 2018, kl. 19.30, **DEBATAFTEN.**

Professor Peter Jakobsen, Niels Bohr Institutet, KU: **En astronom vender kikkerten indad: Har naturvidenskaben svar på det hele?**



Som barn blev jeg tidlig draget af astronomi og rumforskning på grund af de store spørgsmål som forskningen i emnet omfatter: Hvor kommer alting fra? Havde universet en begyndelse? Hvor gammel er jorden, solen og stjernerne? Denne fascination førte så til at jeg blev astronom, i håbet om måske at kunne give mit bidrag til at løse nogle af disse spørgsmål.

Men moderne naturvidenskab er som bekendt meget andet en astronomi. Især evolutionsbiologi og neurovidenskab gør stormende fremskridt for tiden og mener snart at kunne give svar på helt eksistentielle spørgsmål, der er fuldt ud lige så centrale og vigtige som astronomiens: Hvad er liv? Hvor kommer vi mennesker fra? Hvad er bevidsthed? Hvorfor skal vi dø?

Jeg vil i foredraget tage min filosofiske amatør-forskerhat på, og forsøge at viderebringe nogle af de væsentlige budskaber som jeg har opsamlet under mine vandringer i den moderne naturvidenskabelige udforskning af os selv.

Efter foredraget afholdes Mandagsaftenernes årlige generalforsamling

Mandag 19. februar 2018, kl. 19.30
Cand. phil. Liselotte Wiemer, Kirke Hyllinge:

Livet er en rejse - men hvor går den hen?



Liselotte Wiemer er cand. phil. i dansk og litteraturanmelder ved Weekendavisen. Blandt mange gøremål arbejder hun som sognemedhjælper og natkirkekoordinator ved Vor Frue Kirke (Domkirken) i København.

I mange årtusinder har man brugt billedet af livet som en rejse. En smuk metafor for den strækning vi tilbagelægger fra fødsel til død, ja måske langt ud over døden! Men hvad betyder det at rejse gennem livet? Hvor går rejsen hen, og hvilken frihed har vi selv til at bestemme undervejs? Med kufferten fuld af alverdens litteratur, eventyr, myter, bibelske tekster, prøver vi at undersøge, hvor forskelligt man gennem tiderne har forestillet sig denne rejse. Fra den klassiske dannelsesrejse over den moderne psykologi til det postmoderne flex-jeg. Fra den skæbnebestemte rute til det tilfældige terningspil. Fra Guds bud til internettet.

Lad os sammen gå på opdagelsesrejse!

Sæson 2017 - 18

Mandagsaftenerne er foredragsaftener, der afholdes i

Sognegården, Landsbygaden 68

Sengeløse, 2630 Taastrup, kl. 19.30 - 22.00

Betaling sker ved

at indbetale det fulde årskontingent, kr. 575,00, til konto 2275 - 3230040396. Husk at skrive navn og tlf. i meddelelse til modtager.

Betaling kan også ske på den første foredragsaften.

For enkeltforedrag betales kr. 75,00.

(Evt. spørgsmål vedr. betaling kan rettes til
kasserer Finn Larsen, tlf. 40 52 41 08)

Der serveres kaffe/te med kage - pris 15 kr.

Nærmere oplysninger om foredragene, transport m.m.
kan fås ved henvendelse til formand Poul Erik Sørensen
på telefon 43 99 51 53 eller mobil 20 41 67 24.

Ret til ændringer forbeholdes!

Der kan komme uforudsete aflysninger - og vejret !!!

ALLE ER VELKOMMEN